

FS

816

216.

წ. 32° 182

ქართული
ნაციონალური
ბიბლიოთეკა

გლეხური სამღვაწეო

ღმრთობი და ანღაზობი

შეკრებილი რეგ. ერისთავისა და ილია ჭავჭავაძისაგან

გ ა მ თ ე ე მ უ ლ ი

თ. მელოქიშვილსა და ეფ. ხელაძისაგან

წიგნი პირველი.

თფულისი

მელოქიშვილის და ან. სტამბა

1872

340

გ. 4

398

ქართული სახალხო პოსტა

(კლასური სიმღერები, ძველი მესტერული ლექსები და მღამური ანდაზები.)

641
F

ამ უკანასკნელ დროში, ზოგიერთთა პართა განიძრახეს დიან სასარგებლო და ხეინთეის სასიამოვნო აზრთ; ძველებური მღამ ბიურთა სიმღერებებს, ლექსების და ანდაზების შეკრება, რომელნიც ვლებებში და სხვათა მრავალთა ჯერჯერობით ზეპირათ იცან და წერალით კი არხად გეცხულებთ.— უოველი მოყვარული მშობლის დედაენისა და კარ ფულის ლიტერატურისა უნდა დაეკაროს და იმეკადინეოს შეკრებისათვის ვხე ვართთა, ეილრე იგინა, ჯერ კიდენ, სრულეებით არ დაწყებთა ხალხსა.

ილია ქავჭავაძემ გარიენა რაოდენიმე ნიმუშა ვლებების სიმღერებებისა და პ. უპიკა-შეილი კი ანდაზებს ცალკე გამოსაცემათ

მისგან შეგროვებულს ძველს სიმღერებს და ჩვენც მოუთმენლათ მოველით ამ გამოცემა.

ურიგო არ იქნება, რომ სიმღერების შემკრებ ბელთ ითაგონ შეგროვება: ზღაპრებისა, მე-სტერიული (ლექებისა, ანდაზებისა, გამოცანებისა და სხვათა ამ გვართა, რადგან მათში ხშირათ გამოსკვირ: ბევრა მოსწრებული სიტყვა და აზრი, კეთილშობილოთა გრძნობა და ჩვეულება ხალხისა; ისმის მათში ნამდვილი ქართული ენის ბრუნვა და მიმოსხრა და, დასასრულ, ზოგიერთა მათგანი დაგვემსახურებთან ისტორიულ მ აღებათა...

ჩემის შხრით წარუდგენ შეითხეელებს შემდეგთა შეგროვებულთა ჩემშიერ ძველ-ბურს სახალხო ლექსებს, სიმღერებს და ანდაზებს და აღგა-აღგ დაერთავ, აღსახსნელად, განშარტებამა, თუ როდის და რა შემთხვევაში ამარებაან ზოგიერთნი მათგანი;

ფს 816

...ქალის ქონა დასაწყისად...

...სათაოვლად დასაწყისად...

• ქალო ანო, ბანო,

ხელ-პირი დაგებანო,

შენი ხელ-პირის ნაშანი

აქალოს ჩამომდგარო,

სამი აქალო აქილა,

მეოთხეს გადამდგარო,

შეც დაკვანი დამხეჯალა

საძრალო დედის ერთო,

გალმა ეძებენ ნაეითა,

გამოღმა ოქროს კეითა,

იპოვეს გამოიტანეს,

პირი ამოდა შლამათა,

ქონორი ხელ-ბუღითა...

იმისა დედა მარია

შედებულყო შეეითა,

წინ ქალო შემოეყარა:

• დედაც სად მიხვალ შეეითა! •

— ნეტავი არა შეითხევედე,

შუღლი მომიკლეს დანითა,

...

ქართული
ნაციონალური
ბიბლიოთეკა

ჯამ-ჭურჭელი დაუმტერია,
პატარაძალი გაგულისდა,
ცხრა ყმაწვილი აატარა,
თითო ვაშლი დაურთვა,
სხფ თვითონ დააჩუმა.“

VI

სიბერეში მისი სურათი კარგად კარგად.

(ფრაგმენტი სხვა ნაწილის.)

ერთი მე ეკარ, ერთი ჩემმა დობილმა,
დობილს თვლი ვამეარდა, ვამეარ
კალითაში ჩამეარდა, ვამეარ
წაველ დედას ვამეარე, (!!) ვამეარ
დედამ კვერთ დამიჭრა, ვამეარ
მამამ ტყეში წაიღო, ვამეარ
მამან გერბიტი მომეგვარა, ვამეარ
გერბიტი კვერცხი დამიღო, ვამეარ
აფაგორე, ჩამეგვარე, ვამეარ
ხუცის კოლთან მიმეგვარე, ვამეარ
ხუცის კოლა შინ არ იყო, ვამეარ
კარებს ჟუან თავს იბანდა, ვამეარ
ერთი

ესა მოხბული დაბრუნა,
ჯამჭურქელი დაბტერია,
ყმაწვილები დაადვილა.*

ქართული
ხელნაწილების
სამეცნიერო ცენტრი

VII

(ოჯოჯი ლაქი სეჟი წაბრია.)

აგრე, აგრე მთაზედა,
გველი ჩვე ქაზედა,
მიველ ტყევი გავხადე,
შოგ ამაზი ვაბოვე,
წველ დედას ვაბარე*..... და სხვანი,
(მოლო ისეთი, რაგვაც სხვებს.)

VIII

(შობიარე დურსდებთან ქალები და უმჯურე*)

მზე შინა, მზე შინა, მზეე შინ შემოდიო!..
მზე დამე და მივარე შინა, მზეე შინ შემოდიო!..
დაგუნდის მარანშა, მზეე შინ შემოდიო!..
ეყვის შინა შინ არ არის, მზეე შინ შემოდიო!..
ქალაქს არის აყარისავეს, მზეე შინ შემოდიო!..
აყენის იარადისავეს, მზეე შინ შემოდიო!..*

IX

(ამხე დღეს სოფლის ქალები იმდევნიან, ტაშის უყ-
რენ და შანს მოსძიებენ; ერთი ეს მათგანი დაუფლავს
დავითს და თან ამბობს ამ დღესაც)

„აჲ, აჲ, დავით-კობა!“

ფრთხი კობა შემოყვარა, დარბაზი სჩადგო,
წითელი კობა მოაფლო, მუხმუნებში წერადგო...
„მა მარტო შემამხვებ, როგორ შეგვა ტანშიაო!..“

— „დმერხის შენცა შეგატყუებინა, შენი კობის არშიაო!..“

„გაყვარ სული, ვაყვარდე, სულე სანდუქაშიაო,
ნაქვარწკალი ჩამოღოდა სანდუქ ანდუქაშიაო,
შეიძებ დღეს ამოფლო, ფარფლი შეცა ივადშიაო,
დავითამ და შეგრა ვატორენ, არ გამოვიდა კარშიაო!..“

X

(ამ ფარსთვე სოფლის ქალებსგან ტაშის ერთა, სო-
ფლო სხვები არ იმდევნიან, მარტო შეეკვრათეს შებრ,
რომდღაც დაუფლავს და ამ სიტყვებს დასძიებს)

„შეცვას ვიყვარ, შეცვა ენაზე,“

ვასკლავებსა დაეძახებ...

შოგარემ კაცი მომიგზავნა:

„აქ იყავ და არა მნახეს.“

— შენ მამა მზებშია, არ მეცალდა;

ყმაწვილის ქუდა ეცრაედა, —

შოგნით უღლებდი არშის,

გარედგან ოქრო-მყვრდამდი...“

XI

„ეო, მეო, ძეო დეზბტო,

წინდის ვოხრავს კარები, ჩოგორ გააღვი...“

— „ხელი შევაო ვაჯაჯავე, კაობე გაებტო,

მღვთელმა კარებზე მოსსწრო, თოფი დამეო მეო,

სისბლანის ახლუბა კარს უყანა ძეო,

აფე, დოო, და გარეებზე, დობეს მამუნეო,

მანზედ ქ-მობრი ჭეწია, აფი, აქოფეო.“

XII

(სოფლის ქალები ირ კუბით გაიყოფან: ერთ

პირი ცალმხარეს დადგება და მეორე პირი — მეორე-

მხარე, მათ მარჯვნივ და დაიწვეს ხმლებს, ასე რომ, ვერ რომ ერთი მხარე იტყვას ხმლებით დავის, თან ხედავთ წინ წაიწვეს და მეორე მხარე არის მარჯვნივ იტყვას იმხარეთვე, პირველი უკან დაიწვეს იმ დროს. — ხედა ხედა ეს აქვს შედეგული იმ დროს ქალებს ერთმანეთისთვის.)

პირველი მხარე.

„მე მინდა, მოგე ქალი, გულს გარჯიო.
მეორე მხარე.

— „ახე მოგევეთ და არ ეცადებთ, თამარ კარგა
ჯეჯუო!..“

პირველი

„მე მინდა, მოგე ქალი, გულს გარჯიო!
მეორე

— „მე მინდა, მოგე ქალი, გულს გარჯიო!..“

„მე მინდა, მოგე ქალი, გულს გარჯიო, და სხე.“

— „მე მინდა, მოგე ქალი, გულს გარჯიო, და სხე.“

„მე მინდა, მოგე ქალი, გულს გარჯიო,“

— „მე მინდა, მოგე ქალი, გულს გარჯიო,
მე მინდა, მოგე ქალი, გულს გარჯიო,“

— „მე მინდა, მოგე ქალი, გულს გარჯიო,“

- „მასე ახიკუმ შივიტაყებ,“
 - „ვერე შიხელო და ვერე ხელს ახლებ,“
 - „ნაშანი შიგეიტანა,“
 - „არ ვერედა შენი ნიშანი,“
 - „ასის თეშისი უანხა ახის,“
 - „არე შიფისი ძიანტეში,“
 - „ხანდუბაში შიყუბა,“
 - „ხანახეზე შიფეუბა,“
 - „შენა ქელი—ასიოსი თაგვი,“
 - „შენი ვაე—შეისი კენძი,“
 - „ხაფისი ურია, შიგეიტანა,“
 - „შიფელი და შივიტაყა,“
- (აქ მოსწყვიტონ და ქალს წაჩიპიყვენ შიოხე შარტა.)

XIII

„შე აქვდაც ვერა გზედაც ველი შიგარეშე წინაზე, შენის სურვილისაგან დაშევილიყარ შიანაზე, სურვილმან ასე გამადა, წამოველო ვედას ეიარე, ში სეში თაგი შიგიყედა, შივიტაყა დაგიგვიანე, აქვდაც ვერა გზედაც ნახლასა და შიფისაგან,“

„კაცი შემოეცრებოა,“ ქალო, შენის კახევისაგან, . . .
 შენ უჩემოთ ჩოგორსა სძლებ, მაჯერის შენი გულისაგან!
 მოძულეებს არ მოველი შენის კახის საფრისაგან; —
 მომძულეებ! კახეთ მეუბნე, მე მჭირს წემი ბედისაგან,
 ავათ ვარ, ზოდი შნაზე, თან წამალი მომიტანე,
 თუ რომ მოვედე, დამიტოვ, ცხარე ცრემლი დამავარე,
 შენა ქონის ნაგლეჯები, დამწერს გულისხმე დამავარე,
 სმარის კახს მომიტანე, მეტოთ მიწა მომავარე. . . .

XIV

„იხეოთ მოსსა მუერალო, ვინ ჩამოგადგო შარასა!
 — სემი შედღეუ მომყავთ, დავიარებო ცაღათა. . .“

XV

„ერო, მერო, ქალო-ქალოთა მზერო,
 შენი ძმების ღებნასა,
 წისკვილის ჩამომყო, . . .
 წისკვილის უკან ქალო არის,
 ქალოს უკან — ტყერო, . . .
 ფურა მგელმა შამიკამა,
 ხზო იდახის: „მეროს. . .“

ქართული
ნაციონალური
ბიბლიოთეკა

XVI

„ა, ქალი მზევი, რა მზევი, სამეფოთა მანა...“

— „ახ მინდა, შენი კირიშე, მიჯივრდებიან მანა:
ქმარი მკენს, მაზლი მგინებს, მელა მღვთაშს დანას,
თუ დედამადამც მსიტუ, გამომსაღმებს ეველსა...“

„ა, ქალი, ვაშლი, რა ვაშლი,

რებს ნადები, ნახებუ...“

ამდამ შენთან წამოვალ.

— გულის კირიშე, რას შეტყის...“

XVII

„ძალია წყადა წყაღებდა, რან გვაფუტე თვლია,
აქნა ეკა, ეტბალი, შიგ ვაღუარა თმნია,
მიდის და მიდუღუნებდა: „ღმერთო მომიკად ქმარი!
ახ დამიგრიხა სმელი, მაწულებს გაშრას თმნია...“

XVIII

„რაქნა, რა უფო თახარი, მერსე პეტარი ქმარსო,
ახ შეუბლიან შენახე, ახუ დამსინებებს თახარი...“

XIX

„აი შთაზედა, თოვლიანზედა,
ია ღვეთესე, ეარღი შასულა,
ია კოჭამდის, ეარღი მუხლამდის.
სიძე ხამაშრი ტყეს ნადირობდნენ,
სიძამრმა სტყორენა სიძე ეს მოკლა...“
— შეიღოთ თამარო,
როგორ მოგივალ?
— ქმარი მოგიკალ!...“

XX

„ქალო, ქალო შეუ თვალო,
პიქმა შამოგიოთვალო,
სიძე მამე ზევი დანაო,
...ან წამიყვანე თანაო.“

XXI

„ესე წიგნი კრებულია,
შენთვის მამიწერილია.“

XXIV

„ქალა თმითა, მინდობს გვიანა,

ზედ რა ვახუროს — „ნარა, ნარბაძო...“

„მოველ აგზად, სანი ვაკოცე,

სამსა კაცნამა ფერი ვაკაძო,

ფერმა ნაკვალის წიგნი დანერა...

ახ, ვის მისწერა!“ — „ღაფთა მუვესა.“

„რათი დანერა!“ — „მარჯობა თითია.“

„შეგ რა ნანერა!“ — „ღმა, ატლასი...“

„რათი ვაგზავნა!“ — „წიგნი-ქართია.“

„რათი წიგნიანა!“ — „სახლსა ცრემლითა!..“

XXV

„შე შემოდამე წამოველ,

გადმოვეცე ქართის ქროლოსა,

აქ უარესსა შავსწარა

რძალ-ღვინითლის შროლოსა,

უფროსა რძალი ღვინითლის

თავსა უვლიდა კერსა,

უნტროსი ჩადლი იძახის:

„ღმერთი გავიწყობათ უფულისა.“

F149
1

XXVI

FS

816

ქართულში იქამ „სიძეში“ ვხვდები, ვერც სიძე

ჩემზედო,

შავსავე სერზედო, შავინა ხას სერზედო,

წინ შეტეხება მოუძღონ დავეშლი ჩემზედო,

ერთი წიწკს შეტეხანა კილა ვაქრა ვერსზედო,

ვაწიფებ და ვამოწიფებ, სამოკიდებ სერზედო,

შეგარეულებს მიმბარებ, „კარგათ შიწეთ ცეკლზედო.“

ამ მიმბარებლ მსგარეულებს, რა უფა აქვს ჩემზედო,

უფა ვერც ცეკლში ვაწიფო, უფა ერთს სერშით.

მხარებს, ხამარებს წერილწიხელ დამბატებზედო,

ზარკი ზარკი შემტეხებ, ზღუდებ იტყვებენ ცერზედო.“

XXVII

(შეს. უფა ვლუხს ქარწილში ერთი მოხელისი უ-
ცო, ღვინო შიგვებს და უახტეს: „ამა ღვინობა ერთ-
თა დადიოცა!“)

დემეტრე ამდო ვანში ხელში და მოხვდა!

„აბა, შვი, კარგადაა, თუკი უკნობაა“

წინ მიხდობი, უკან ტყუა.

შევჩაგო ადუგრძელის, ნაცვალს მიე დღი დღი.

გზობა, რაღა ჩანსოდა, იმის ცალს კი შიკო! (თუ
დაკოცო?)

XXVIII

— „აბა, დემეტრე, ერთი გამოცანა თქვენი“

„შატონი ხარ!“

— „გამოცანას მოგახსენებ, დღი ანაფე-
რიათ; ზოგჯერ წითელ, ზოგჯერ ყვითელ, ზოგჯერ
ჩაღისფერი იყო.“

— ეგ რომ ჩაღისა, შეიღო? ჰკითხა ერ-
თმა გლეხთაგან: „აბა სხვა თქვენი, რომ ვერ
გაფიქროს.“

— „ერთვე, მომე ქაღალაქი, თუ ვერ გაფიქროს.“

— ნომოცოა.

— „შენაში ვერა მოგდებ.“

— „ქაღალაქი არის, მასრა არის, უკან თუკი
მასრას უკან კასრა არის,“

კახიანს უკან ვაღიოს, მამულს — წყაროს

კაღიოს უკან ვყოცი, მამულს — წყაროს

წამო წაღო მოქედლილი, და ამას მამულს —

ყოცი გაკრეჭილია, მამულს — წყაროს

— „მა, გამოაცან, მამულს — წყაროს —

— „მა, გამოაცან, მამულს — წყაროს —

— „მა, გამოაცან, მამულს — წყაროს —

— „მა, გამოაცან, მამულს — წყაროს —

— „მა, გამოაცან, მამულს — წყაროს —

— „მა, გამოაცან, მამულს — წყაროს —

— „მა, გამოაცან, მამულს — წყაროს —

— „მა, გამოაცან, მამულს — წყაროს —

XXIX

— სმა მღვთა მღამარი თქუ.

— „მა, გამოაცან, მამულს — წყაროს —

— „მა, გამოაცან, მამულს — წყაროს —

— „მა, გამოაცან, მამულს — წყაროს —

— „მა, გამოაცან, მამულს — წყაროს —

— „მა, გამოაცან, მამულს — წყაროს —

— „მა, გამოაცან, მამულს — წყაროს —

— „მა, გამოაცან, მამულს — წყაროს —

(ამ თემისკი დიდების გარეშა)

— მერე? — მკითხებს აქეთ-იქედგან.

— „მოიკათ, ჯერ დაღობეს დას...“

— რენას, რა დააღობოს... რაჯახ დაქ
ცუელი, რას არ მოიგონებს...“

— გათაედა...“

— „გათაედა...“ ელასა, მეელასა, კიკა მკო-
დაა ეელასა, შთქმელსა და გამგონებელსა,
ბილი გაამოსათ ეეელასა...“

XXX

(მესტორულეზა.)

„დაეყარ, ზეზო ქამანზე, დაეყარ ტუბილსა ხმარედს...“

„მერეთისა მოსედა, ქალი ვიბოწე ქაილდა,
მოეყარ ტუბილითა, ბიჭო შეეკენ გეჩიტილი...“

„მენახეს მენახე, არ მოიკლა სიცილითა,
ეშობელსა წიხლი ვეჩა, გაეჩიქა ტყელითა,
ტყო-ტყოთ გამომიდგა, პილოჩიკი — სეჩეათა...“

„მენახეს მენახე, არ მოიკლა სიცილითა,
ეშობელსა წიხლი ვეჩა, გაეჩიქა ტყელითა,
ტყო-ტყოთ გამომიდგა, პილოჩიკი — სეჩეათა...“

„მენახეს მენახე, არ მოიკლა სიცილითა,
ეშობელსა წიხლი ვეჩა, გაეჩიქა ტყელითა,
ტყო-ტყოთ გამომიდგა, პილოჩიკი — სეჩეათა...“

„მენახეს მენახე, არ მოიკლა სიცილითა,
ეშობელსა წიხლი ვეჩა, გაეჩიქა ტყელითა,
ტყო-ტყოთ გამომიდგა, პილოჩიკი — სეჩეათა...“

XXXI

„ეჩიქედი ხსელი აილა სეჩიჩიტიანის ვეღიხილა,
ეჩიქედი ქაილელა ბეტიხსა, დუთი ხსელიც აქელია“

„ეჩიქედი ქაილელა ბეტიხსა, დუთი ხსელიც აქელია“

ქრისტე ზეცრა, ქალაქი თაფლიან მობუქარო,
გაღო ფანჯარაჲნი, წიგნებაჲ გადუშლარო,
ღიღინ უარსების თაზმა ვრცელად აუღარო,
ვრცელად ზეცხებ იგონა, უფრო ატობ შეუძველო,
ბუნის ანუ ფრმები, ზარბაზნებ დაწველო,
სეა დიდ-დიდი წილებო, ჰედაზიუ გადუშვარო,
წიგნებშიუ ხომ აუღო, სანი კლდე გადუშვარო,
ქრისტის მოხახარებ ქალაქი, სანისუ წიგლიო,
მანდო წილებულ სანა თელავში დაწველო.

კობეა *) მოხმობდა ბუღაღი, ნება რას შეუშლიარო
ვრცელად შემოუძმა: „ჩა თუ აგუგდიარო...
შენისთანა ვუღბადანა კეკე არ სმოგდიარო...“
მანდო შიშოქრა ვრცელად, თუ წინ გადუშვარო,
თორუ ექირაში სიანა, უფრად არ დაუდვიარო...
იქ მალეცხებ შეცხდა, თათებს რა შეუძლიანო,
ცხებ გატყეს მანდო, მე აღარ გაუშვიარო,
მიფენი მშლითაც არ ბოცებ, რაც რომ წიგლს დაუ-
შვიარო,
სმოცდა სანი თათარი ჩინჩილში გადუშვიარო.

*) კობეა — სპეციალური ლეგია მოწინავე ბუღაღისა.

თავად უტონავს ქვეყნის კობი, *) ვარდუშაძე,
 დიდს მატონის უახშიდა, წიბ ვარდინ წაფუცხმთ,
 მატონის თვალი სწულაობდა, მატონს არ მოუცუცხმთ,
 ნაკუდა ქუთისს შეადო, რა კანჯახივითა ხტებოა,
 შეადი დავთა მხელ და ხმელ, რაგვი ხანჯალზედ დგებოა.

ქმეგის მოშობიერი დავსდილუვითა ღირებშიგოა,
 რანაგე მანი ტყვეთა ვითა მისტყობს ქალაქშიგოა,
 წარვა-ლოცვა ზენც ვეუფარდა სიონის საფარებშიგოა,
 ახლა ზენც მოხელს ვამბებთ, მანდ თავის აფვილშიგოა,
 ფიარების ზღაში ვაკოცოა, ერკულეს მესღლებშიგოა.

ერკულა მატონისშვილი ტანად დამალი ეშოა,
 ტანთ ჯამც აცოა ფოქით, შესახედავით შიგანოა,
 მართა შებო ამ დარაშსა წარყვედა თაძრის უახშია,
 არი ცხენს წააღებინა, ასოც კარავში წახუა,

*) კობი — სახელი თუ შიხა, გვარად უთვლიდა ბო-
 ბლიაშვილი, წიგნის ბეშისა.

შენიღგან გუდაცრკანა აქვს, გარედგან ხალხკულდგ ანის,
აგრე დაქცევს ცხესა, რაგორც ფრთერი მე არხა...

(ეს მისტიფიული ლექსები სიტყვათა სიტყვათ, გა-
დაწორებლად, დაქწერვ მესტიფიისაგან 1852 წელსა;
ამ უკანასკნელს თაობის პილო აუღიოს, მეტამ, მე-
ტი არე მესტიფიკში იყადა. — ხმოადე სპირიტუალი
ლექსი კიდე მძეს შემდეგისაგან).

XXXII

(ძველებური ანდაზები)

მოსქარეს მოუგვიანდეს.

გინდა მგელს შეუტამია, გინდა მგლისფერს
ძაღლსა.

ვინც ღამე ხნა, ისიც მოკედა.

ქალსა დედა ვაჟშინჯე, სამოსელსა — ნაწი-
პურსა.

ქიჭრის აღვიღოს ქიჭრის ამოცა.

უველა ქვეყანათა ჩაგდება და ცოლ-ქმრათაზე ზეცახოა.

შეხვიქებული ქირასუფალი მალე გადაგლოცს.

მანამ ხმალი მოვიდოდა, ენამ თავი მოსიქრაო.

დილის დუქმა ცოლის სხითყვს სჯობიაო.

სისხლი! სისხლით არ დაიძანება.

მკედარს ღომს ცოცხალი ძაღლი სჯობია.

გაუთლებელი სჯობს აღმასი გათლილსა ფოჩუძანასა.

აქი დამკარ და ერთი მართალი მათქმეეინე.

კაცმა ქირა მალა, ქირმა თავი არ დამალა.

ზუზმულს მანამ ჭაბი არ შეუბერავეს, თა-
ვის თავი მძიმე ჰგონია.

— „ობოლო, ეს მოქლამოა — ეინც გამ-
ზაქდაო.

ვერდიდობდი ლოდოსა, დამხედა მინდერის
ბოდოსა.

„კაცი კაცის შტერია, ძაღლი კი ერთგული.“

იქნება, ჩვენმა მაგალითმა სხვანოც გამოი-
წვიოს ამ ვერისავე შრომისათვის, და სამუ-
დამოთ არ დაუკარგოს ჩვენს ლატერატურას
ძველებურა სახალხო ლექსების ნიმუშები...
ღმერთმა იწებოს!

ჩვენი ვახუშტი.

საწილად შედის ხოლმე: არ მამოვიღო ძაღლი,
შინატანს ვადაფსკრე, სხვებს ამოუგდე ძაღლი,
სიყვარული ხელი შევირგე, ტყუილში მამკრა კიბლია.

დადგინდეთ — მამოვიღო პატრონი გზარის შევლია,
შინატე ვადა კამბალი, ვადალილი შეინდის ძაღლი,
ვადამკრა, ვადასიშხივლა, ვადასიშხივლია ტყინია.

შეგან ტყინს ვადა ხოლმე, უაღრუშოლი დამტან ტყინი,
უაღრუშო მადე ვადაფსკრე, აბღუბი დამტან ტყინი,
აბღუბი დამტან ტყინი, აბღუბი დამტან ტყინი!

ქალმა ატყა: სიზმარი ენაზე დამოღე ენკინისთვისა:
უა რადაღ-ჯიჯილაღ ელადა, სეტივას იტყინა ტყინისა,
თავზედ მამოვიღე სინატანს, დამტანელ ვადასისა.

წინა სინატანს მამოვიღე მამოვიღე ვადასისა,
მადე სეტივას მამოვიღე, დამტანელს აბღუბს სინატანს,
წინა ვადაფსკრე, რა არა! სეტივას იტყინა ტყინისა.

წინაღი დამტანის შეგვიარსა სინატანის ენათა,
მამოვიღე მამოვიღე დამტანის, სეტივას ვადაფსკრე თავითა,

მადლიდგან გადმოაქვითა ღამისი ქალის უკრით!
შუგის ქალს ეს შეხედულებიდა აუღლია ღამისა ქმართს,
შუგის ქალს ეს შეხედულებიდა პირად უღუღური ქმართს.

* * *

მეუღესა სამი ვახავე: ენა, პირი ზელოყანი,
ზედ სავდომოდ ღურჯი ვისცა, წინ მინდირი ფელოყანი,
საკონცელას აფანი ქალი, ტან-წვრილი და ფეროყანი.

* * *

წებავი მოვადე ხის ძახსა ურთული დამედინოსა,
მოვიდეს ქალი ღამისი, აფლის ცრემლი მოედინოსა.

* * *

ამღამდელი ღამეო, წუ გაოყნდება მადლო,
ბროღისა ვალსა ვახავეო, ვალსი ვახავეი ზეაღეო.

* * *

ღამისო, შუგის ხეგნაში დიდი შემწეობა ბერაწება,
მოპოუნე, ვამბოგზოუნე, მაგ შუნი ძმებს დებნასა.

* *

ღამისი ცოლის პატრონსა უნდა ეყარდეს ძაღლი ფრთილა,
ან უნდა ძაღლი ფრთხილობდეს, ანუ ცოლის დედამთავალი.

* *

ა. ქალი, მძვირ, რ. მძვირ, სანვეულისა მინათ!
ან მანდა, შენიჭობნა, ხეჯავრდებიან მინათ,
ქსარი სვეს, მარლი მამწარებს, მელი მღვრებას ცანათ,
ან დედამთავალს შამიტელ, გამომსახლებებს უვეღანთ

* *

(ქაღალის გლოვა)

ფრ გაფრთა, ქარაფრთა, შეგებნათ რყინის კარბა!
შენი ღირს გავთა ვრყელა, მარტატიონთა გვართა!
ღირს გავთა მარტალები, ღირს სვეს მარტაზნათ;
ფრეფრთელან კარბანი, შეგებრეფრთა ცანათ!
ღმერთს შეგებრთა მარტაფრთი, რად შეგებრეფრთა მარტაზნათ
შენი დარეფრთა ტარტაფრთ, ვარტატიონი სარტაზნათ.
ფრეფრთა მარტაფრთა, მარტაფრთა მარტაფრთ ქალათ;
მარტაფრთა მარტაფრთის სარტაფრთი ენა მარტა, რ. სარტაფრთაფრთ.

წამგალო, შენსა პატრონსა
მტერსა კარსა მოსდგომია,—
სისხლის დაღერა მონღოშია!
არაღე, თარაღე

ხმაღ-ხანჯაღი მოვიმარჯვით,
ვაგაკურთხათ გაფისარჯვით,
მტერსეღ სრულათ გაფიმარჯვით!
არაღე, თარაღე

ვაკეცეთ ხლითთა თმანია,
ვიხმარათ ხელთ-თათმანია,
ვამღერეთ მთა და შარია!
არაღე, თარაღე

მტრისაგან გამოქცეულსა,
თავს ღვჩაქ-შემობეგულსა
გაუწერეთ: წმინდა ჯეარია!
არაღე, თარაღე

ღარია, თუ აღღარია,
ხეენი გული მაგარია,
ხეენი მელაეიკ მაგარია,
ხეენი შმალი მაგარია,
ხეენი თაფიკ მაგარია,
ხეენი ცხენიკ მაგარია,
მაღია და მაგარია,
წამგაღ ხემა რეანაე!

